

Alcácer do Sal (Portugal) in het aldaar aanhangige geding tussen Daniel Fernando Messejana Viegas en Companhia de Seguros Zurich SA, Mitsubishi Motors de Portugal SA, in aanwezigheid van CGU International Insurance plc — Agência Geral em Portugal, Instituto de Solidariedade e Segurança Social (ISSS) om een prejudiciële beslissing over de uitlegging van de Tweede richtlijn (84/5/EEG) van de Raad van 30 december 1983 inzake de onderlinge aanpassing van de wetgevingen der lidstaten betreffende de verzekering tegen de wettelijke aansprakelijkheid waartoe de deelneming aan het verkeer van motorrijtuigen aanleiding kan geven (PB 1984, L 8, blz. 17), heeft het Hof (Eerste kamer), samengesteld als volgt: M. Wathelet, kamer-president, P. Jann (rapporteur) en A. Rosas, rechters; advocaat-generaal: S. Alber; griffier: R. Grass, op 24 juli 2003 een beschikking gegeven waarvan het dictum luidt als volgt:

Artikel 1, lid 2, van de Tweede richtlijn (84/5/EEG) van de Raad van 30 december 1983 inzake de onderlinge aanpassing van de wetgevingen der lidstaten betreffende de verzekering tegen de wettelijke aansprakelijkheid waartoe de deelneming aan het verkeer van motorrijtuigen aanleiding kan geven, verzet zich tegen een nationale wettelijke regeling die voor een van de verschillende regelingen inzake wettelijke aansprakelijkheid die kunnen worden toegepast op ongevallen waartoe de deelneming aan het verkeer van motorrijtuigen aanleiding kan geven, voorziet in maximumdekkingen die lager liggen dan de in dit artikel vastgestelde minimumdekkingen.

(1) PB C 156, van 29 juni 2002.

Beroep, op 14 mei 2003 ingesteld door Commissie van de Europese Gemeenschappen tegen Koninkrijk Spanje

(Zaak C-204/03)

(2003/C 226/04)

Bij het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen is op 14 mei 2003 beroep ingesteld tegen Koninkrijk Spanje door Commissie van de Europese Gemeenschappen, vertegenwoordigd door Enrico Travesa, juridisch adviseur, en Lidia Lozano Palacios, lid van haar juridische dienst, domicilie gekozen hebbende te Luxemburg.

Verzoekster concludeert dat het den Hove behage:

1. vast te stellen dat het Koninkrijk Spanje, door de bepalingen te handhaven volgens welke het pro rata voor de toepassing van de aftrek geldt voor de belastingplichtigen die enkel belaste handelingen verrichten, en waarbij een bijzondere regel wordt ingevoerd die het recht op aftrek van de BTW over de aankoop van goederen of diensten beperkt op de enkele grond dat die aankopen met subsidies zijn gefinancierd, de verplichtingen niet is nagekomen die op hem rusten krachtens het gemeenschapsrecht, en met

name de artikelen 17, leden 2 en 5, en 19 van de Zesde richtlijn (77/388/EEG) (1), zoals gewijzigd, van de Raad van 17 mei 1977 betreffende de harmonisatie van de wetgevingen der lidstaten inzake omzetbelasting — Gemeenschappelijk stelsel van belasting over de toegevoegde waarde: uniforme grondslag.

2. het Koninkrijk Spanje in de kosten te verwijzen.

Middelen en voornaamste argumenten

De Commissie verwijt het Koninkrijk Spanje niet-nakoming van een aantal bepalingen van de Zesde richtlijn en voert daarvoor twee middelen aan:

- 1) Toepassing van het pro rata voor de toepassing van de aftrek op de belastingplichtigen die enkel handelingen verrichten waarvoor recht op aftrek bestaat (artikel 102, lid 1, van de Spaanse BTW-wet).

Volgens de Commissie verruimt de Spaanse regeling ten onrechte het toepassingsgebied van het pro rata voor de toepassing van de aftrek, daar dat pro rata niet alleen wordt toegepast op de belastingplichtigen die handelingen verrichten waarvoor recht op aftrek bestaat en handelingen waarvoor dat recht niet bestaat (gemengd belastingplichtigen), maar ook op de belastingplichtigen die uitsluitend handelingen verrichten waarvoor recht op aftrek bestaat (volledig belastingplichtigen), op de enkele grond dat zij subsidies hebben ontvangen, die geen deel uitmaken van de maatstaf van heffing van hun belaste handelingen. Volgens artikel 17, lid 5, van de Zesde richtlijn kan de pro rata-aftrekregeling alleen worden toegepast wanneer de belastingplichtigen zowel belastbare maar vrijgestelde handelingen als belaste handelingen verrichten.

De Commissie voegt hieraan toe dat de opneming van de subsidies in het pro rata voor de toepassing van de aftrek van de gemengd belastingplichtigen een aan de lidstaten geboden mogelijkheid is en een uitzondering vormt op het algemene beginsel van de aftrek van de als BTW betaalde bedragen wegens het verrichten van belastbare en niet-vrijgestelde handelingen. Derhalve kan van die mogelijkheid geen gebruik worden gemaakt om situaties die verschillen van die welke in de richtlijn zijn geregeld, ongunstig te behandelen in strijd met de door de gemeenschapswetgever vastgestelde bepalingen. De eventuele gevolgen voor de neutraliteit van de belasting van het feit dat de lidstaten gebruikmaken van het keuzerecht van artikel 19 van de Zesde richtlijn, kunnen geen rechtvaardiging vormen voor de wil van de Spaanse autoriteiten om de beperking van de aftrek uit te breiden tot volledig belastingplichtigen, aangezien de vereiste rechtsgrondslag daarvoor ontbreekt en het om een met de richtlijn strijdige maatregel gaat.

De betrokken Spaanse bepaling leidt tot een dubbele belasting, daar de belastingplichtige die de subsidie

ontvangt, haar gebruikt als deel van de prijs die hij voor de aankoop van goederen of diensten betaalt. Die aankopen worden volgens de regels van de Zesde richtlijn belast, zodat over het bedrag van de subsidie reeds de desbetreffende BTW wordt geheven. Indien dat bedrag bovendien in de noemer van het pro rata voor de toepassing van de aftrek wordt opgenomen, hetgeen leidt tot de beperking van het recht op aftrek van de belastingplichtige die de subsidie ontvangt, zal de betrokken subsidie twee maal met BTW worden belast. Hoewel artikel 19 uitdrukkelijk voorziet in de mogelijkheid voor de lidstaten om in het pro rata voor de toepassing van de aftrek van de gemengd belastingplichtigen de subsidies op te nemen, die geen deel uitmaken van de maatstaf van heffing, is die uitzondering op de „gewone” berekeningsmethode een werktuig waarover de nationale wetgever beschikt om te voorkomen dat een „voor subsidie in aanmerking komend” orgaan teruggaaf van de BTW kan krijgen door een zuiver symbolische activiteit uit te oefenen ten einde de hoedanigheid van belastingplichtige te verkrijgen. Die bepaling moet echter restrictief worden uitgelegd. Verder is het duidelijk dat de opneming van de subsidies in het pro rata de beperking van het recht op aftrek van gemengd belastingplichtigen tot gevolg heeft, terwijl voor volledig belastingplichtigen niet hetzelfde kan gelden. Het betreft een facultatieve regel en de lidstaten kunnen de bijzonderheden daarvan vaststellen met inachtneming van het geheel van bepalingen en grondbeginselen van de Zesde richtlijn, die andere bepalingen bevat waarmee de als misbruik aangemerkte aftrekmogelijkheden kunnen worden voorkomen.

- 2) Invoering van een bijzondere regel tot beperking van het recht op aftrek van de BTW betreffende de aankoop van goederen of diensten die geheel of gedeeltelijk met subsidies zijn gefinancierd (artikel 104, lid 2, tweede alinea, van de Spaanse BTW-wet).

Die bijzondere regel, volgens welke de subsidies ter financiering van de aankoop van bepaalde goederen of diensten geen aanleiding geven tot de toepassing van het pro rata en niet in de noemer daarvan worden opgenomen, maar het recht op aftrek van de betaalde BTW beperken naar rato van het met de subsidie gefinancierde gedeelte van de prijs van het goed of de dienst, is onverenigbaar met de Zesde richtlijn. De Spaanse bepaling schept namelijk een beperking van het recht op aftrek voor de volledig belastingplichtigen, die in de beginselen van de richtlijn niet is voorzien. Wat de gemengd belastingplichtigen betreft, is de enige mogelijke beperking volgens de richtlijn de opneming van de subsidies in de noemer van het pro rata voor de toepassing van de aftrek. De BTW die een belastingplichtige voor een bepaald goed of dienst heeft betaald, is altijd aftrekbaar volgens de richtlijnbevestigingen inzake het recht op aftrek en de herkomst van de middelen ter financiering van het goed of dienst doet daarbij niet ter zake. De lidstaten beschikken slechts over één mogelijkheid om rekening te houden met de subsidies die niet aan de prijs van de handelingen gebonden zijn, door ze al dan niet in het pro rata voor de toepassing van de aftrek op te nemen, enkel wanneer de belastingplichtige zowel belaste als vrijgestelde

handelingen verricht. Het gaat om een facultatieve regel en de lidstaten kunnen de bijzonderheden daarvan vaststellen met inachtneming van het geheel van bepalingen en grondbeginselen van de Zesde richtlijn.

De Spaanse bepaling vormt een inbreuk op het door de vaste rechtspraak van het Hof erkende grondbeginsel van het recht op aftrek van de BTW, daar zij een bijzondere regel is die geen rechtsgrondslag in de richtlijn heeft, van toepassing is op alle belastingplichtigen die subsidies ontvangen, de volledig belastingplichtigen daaronder begrepen, en, zelfs indien zij voor de gemengd belastingplichtigen geldt, in bepaalde gevallen minder gunstig kan zijn dan het gebruik van de mogelijkheid van artikel 19 van de richtlijn.

(1) PB L 145, van 13.06.1977, blz. 1.

Verzoek van het Tribunale Amministrativo Regionale per la Lombardia — Sezione staccata di Brescia van 8 oktober 2002, 17 december 2002 en 14 februari 2003 om een prejudiciële beslissing in het geding tussen Consorzio Aziende Metano — CO.NA.ME. en Gemeente Cingia de' Botti en Padania Acque SpA.

(Zaak C-231/03)

(2003/C 226/05)

Het Tribunale Amministrativo Regionale per la Lombardia — Sezione staccata di Brescia heeft bij beschikking van 8 oktober 2002, 17 december 2002 en 14 februari 2003, ingekomen ter griffie van het Hof van Justitie op 28 maart 2003, in het geding tussen Consorzio Aziende Metano — CO.NA.ME. en Gemeente Cingia de' Botti en Padania Acque SpA., het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen verzocht om een prejudiciële beslissing over de navolgende vraag:

„Staan de artikelen 43, 49 en 81 van het Verdrag, waar zij respectievelijk verbieden, beperkingen van de vrijheid van vestiging voor onderdanen van een lidstaat op het grondgebied van een andere lidstaat, beperkingen op het vrij verrichten van diensten binnen de Gemeenschap ten aanzien van de onderdanen der lidstaten, en handels- en vennootschapspraktijken die de mededinging binnen de Europese Unie kunnen verhinderen, beperken of vervalsen, eraan in de weg dat wordt voorzien in de rechtstreekse toewijzing, dus zonder het uitschrijven van een aanbesteding, van het beheer van de openbare dienst van gasdistributie aan een vennootschap met gemeentelijke overheidsdeelneming, wanneer deze deelneming in het maatschappelijk kapitaal van dien aard is dat zij geen rechtstreekse controle op het beheer zelf mogelijk maakt, en dus moet worden gesteld dat, zoals in het onderhavige geval waar de deelneming gelijk is aan 0,97 %, geen sprake is van beheer in house?”